

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Ι.Ε.Π.)

Πράξη: «Επιμόρφωση σε πρακτικές υποστήριξης των μαθητών και των μαθητριών στο πλαίσιο της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας (ΔΔ)» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5032906

Παραδοτέο: Επιμορφωτικό υλικό για τη **Θ.Ε. 2**

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Τίτλος μέρους παραδοτέου:

Δημιουργία επιμορφωτικού πακέτου/υλικού (έντυπου και ψηφιακού) με δραστηριότητες Δ.Δ., προς χρήση των εκπαιδευτικών που θα επιμορφωθούν.

Αρχοντούλα Μαντζαρίδου

Εισαγωγή

Το επιμορφωτικό πακέτο/υλικό περιλαμβάνει παρουσίαση του θεωρητικού πλαισίου, παιδαγωγικές αρχές της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας και τις στρατηγικές που ακολουθούνται προκειμένου να επιτευχθεί από τον/την εκπαιδευτικό η διαφοροποίηση της διδασκαλίας του/της ως προς το περιεχόμενο, τη διαδικασία και τα προϊόντα.

Επιπλέον, περιλαμβάνονται δραστηριότητες Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας προς χρήση των εκπαιδευτικών που θα επιμορφωθούν. Οι δραστηριότητες συνδέονται με τη μεθοδολογία των βιωματικών δράσεων και τα σχετικά Φύλλα Εργασίας που παρουσιάζονται στο πακέτο *Ανάπτυξη βιωματικών δραστηριοτήτων και υλικού για την εκπαίδευση των επιμορφωτών/τριών*.

Εκτός από την έντυπη εκδοχή στην οποία παραδίδεται, το συγκεκριμένο πακέτο, στο φάκελο των παραδοτέων περιλαμβάνεται ψηφιακό αρχείο παρουσίασης (Power Point) με τον τίτλο: *EY2_ΘΕ2_MIS5032906_MANTZAPIΔΟΥ*.

«Χρόνια ολόκληρα καρφωμένοι στα θρανία ακίνητοι ακούγαμε τον δάσκαλο. Αυτός μιλούσε, μονολογούσε αδιάκοπα, αυτός σκεπτόταν, κι εμείς καθόμαστε φρόνιμα με σταυρωμένα χέρια και μαθαίναμε. Στην τάξη σερνόταν από το δάσκαλο πάντα το ίδιο θέμα για όλους, που συχνά μας ήταν ολότελα αδιάφορο και ξένο από τη ζωή μας [...]
Ποτέ δε σταθήκαμε μόνοι μας απέναντι στα πράγματα, ανάμεσά τους και σε μας μπερδεύονταν πάντα ο δάσκαλος [...] αυτός εξηγούσε, αυτός ενεργούσε, αυτός παντού ήταν το επίκεντρο».

Αλ. Δελμούζος,
ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ,
(Αθήνα: εκδ. Ελληνοευρωπαϊκής Κίνησης Νέων),
1971, σ. 7.

Σκηνή 1η: Β' Τάξη δημοτικού σχολείου Αθήνας

Φέτος στην τάξη μου έχω 22 παιδιά. Από αυτά τα 8 δεν είναι ελληνικής καταγωγής: τα 4 είναι από την Αλβανία και έχουν αρκετά χρόνια στην Ελλάδα, τα 3 είναι από τις Φιλιππίνες, έχουν έρθει στην Ελλάδα μόλις πριν από 1 χρόνο και μιλούν ελάχιστα ελληνικά, και 1 παιδί κατάγεται από την Πολωνία, έχει γεννηθεί στην Ελλάδα και μιλά καλά ελληνικά. Όταν, πριν ξεκινήσει η χρονιά, έμαθα τη σύνθεση των παιδιών της τάξης μου, σκέφτηκα ότι δε θα τα καταφέρω. Είχα ωστόσο την ελπίδα ότι οι ελληνικής καταγωγής μαθητές μου, που ήταν εξάλλου και οι περισσότεροι, θα με βοηθούσαν να κάνω το μάθημά μου, αφού θα μπορούσαν να συνηνεηθούν μαζί μου, θα ήξεραν πάνω κάτω τα ίδια πράγματα, θα μπορούσαν να διαβάσουν και να γράψουν. Δυστυχώς η πραγματικότητα με διέψευσε. Από τα παιδιά αυτά άλλα ήξεραν να διαβάζουν, να κατανοούν αυτά που διαβάζουν και να γράφουν με σχετική άνεση και άλλα όχι, άλλα έδειχναν ευτυχισμένα και ήταν ορεξάτα για δουλειά και άλλα έδειχναν να βαριούνται, άλλα μάθαιναν γρήγορα και άλλα χρειάζονταν πολύ χρόνο και επαναλήψεις, άλλα ήταν προσεκτικά και συγκεντρωμένα και άλλα έκαναν συνέχεια λάθη αφηρημάδας, άλλα συμμετείχαν στο μάθημα και άλλα έμεναν σιωπηλά, άλλα ήταν πάντα διαβασμένα και άλλα ποτέ. Ένωσα πολύ άτυχος που βρέθηκα σε μια τάξη με τόσο διαφορετικά παιδιά και δεν μπορούσα καθόλου να σκεφτώ τι θα έπρεπε να κάνω για να οργανώσω αποτελεσματικά το μάθημά μου. Η ιδέα να δουλέψω μόνο με τους καλούς μαθητές ήταν για μένα η πιο βολική, αλλά δε με ενθουσίαζε. Τι να κάνω όμως;

Το παράδειγμα είναι της Μαρίας Σιφορόρα από:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΠΑΙΔΩΝ 2002 - 2004

Κλειδιά και Αντικλειδιά, Διαφοροποιημένη παιδαγωγική

Σκηνή 2η: Τάξη σε διθέσιο σχολείο ορεινής περιοχής της Θράκης

Όταν έφτασα στο σχολείο και διαπίστωνα ότι ήταν διθέσιο, η γη έφυγε κάτω από τα πόδια μου. Πώς θα μπορούσα να δουλέψω μαζί σε ένα τμήμα την Α' τάξη, την Ε' και τη ΣΤ' και σε ένα άλλο τη Β', τη Γ' και τη Δ' τάξη; Σύντομα διαπίστωνα πως τα παιδιά της Α' τάξης, που για πρώτη φορά άκουγαν την ελληνική γλώσσα και μέχρι τώρα δεν είχαν καμία επαφή με σχολείο, χαρτί και μολύβι, ήταν φοβισμένα. Χρειαζόταν πολύς χρόνος για να εξοικειωθούν μαζί μου και να μπορούμε να συνεννοούμαστε για τα βασικά της καθημερινής σχολικής ζωής. Τα παιδιά της Ε' και της ΣΤ' δεν είχαν καλό επίπεδο στα ελληνικά και μάλλον δεν είχαν συνηθίσει να δουλεύουν στο σχολείο. Τα παιδιά των άλλων τάξεων είχαν επίσης, σε γενικές γραμμές, πολύ χαμηλό επίπεδο. Μερικά δεν ήξεραν καλά καλά να διαβάζουν. Από τα 5 παιδιά της Γ' τάξης τα 3 θα έπρεπε κανονικά να βρίσκονται στη Β' τάξη. Κάτι αντίστοιχο συνέβαινε και με τα παιδιά των άλλων τάξεων. Πέρα από αυτό, τα βιβλία που έπρεπε να μελετήσω για όλες αυτές τις τάξεις ήταν τόσο πολλά, που δεν ήξερα από πού να αρχίσω. Το γεγονός ότι είχα τη δυνατότητα να κάνω επιλογές από κάποια κεφάλαια και να τα συνδυάζω με άλλα με δυσκόλευε ακόμα περισσότερο. Σκεφτόμουν ότι αν είχα μια δομημένη ύλη στα χέρια μου, θα ήξερα περισσότερο τι να κάνω. Το ιδανικό θα ήταν να έχω μία τάξη όπου όλα τα παιδιά να βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο, όπως πέρυσι που δίδασκα σε χριστιανικό σχολείο... [συνεχίζεται]

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τέλος, δεν έχω βρει τρόπο για να είναι τα παιδιά μιας τάξης ήσυχα όταν δουλεύω με τα παιδιά μιας άλλης τάξης. Όταν, για παράδειγμα, έχω γύρω μου τα 4 παιδιά της Α' Δημοτικού και προσπαθώ να τους μάθω, με αφορμή το βιβλίο τους «Πατημασιές», το βασικό λεξιλόγιο για να μπορούμε να επικοινωνούμε, τα παιδιά των άλλων τάξεων κάνουν πολλή φασαρία. Ενώ τους έχω βάλει να αντιγράψουν ένα κείμενο από το «Ο γύρος της Ελλάδας» για να το μάθουν απέξω, μιλάνε μεταξύ τους, χαζεύουν ή ακούνε αυτά που ρωτάω τα μικρά και πετάγονται για να απαντήσουν στη θέση τους, με αποτέλεσμα τα πιο μικρά να μην προλαβαίνουν να απαντήσουν και να μη μαθαίνουν. Τελικά, μεγάλο μέρος της διδακτικής ώρας αναλώνεται σε παρατηρήσεις και φωνές και έτσι χάνεται και ο ελάχιστος χρόνος όπου θα μπορούσα να ασχοληθώ με τα παιδιά κάθε τάξης.

Το παράδειγμα είναι της Μαρίας Σφυρόρα από:
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΟΥΣΩΜΜΑΝΟΠΑΙΔΩΝ 2002 - 2004
Κλειδιά και Αντακτίδια, Διαφοροποιημένη παιδαγωγική

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ποιο είναι το «πρόβλημα» στις παραπάνω σκηνές;

Οι εκπαιδευτικοί βρίσκονται μπροστά σε ανομοιογενείς τάξεις

είτε επειδή αυτές αποτελούνται από παιδιά με διαφορετικά σημεία αφετηρίας, διαφορετικό βαθμό κατάκτησης της ελληνικής γλώσσας και διαφορετική στάση απέναντι στο σχολείο (σκηνή 1η)

είτε επειδή αποτελούνται από παιδιά διαφορετικών ηλικιών αλλά και διαφορετικής σχολικής επίδοσης (σκηνή 2η).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ένα λάθος που κάνουμε συχνά στην εκπαίδευση είναι να σχεδιάζουμε το αναλυτικό πρόγραμμα και την ύλη πολύ προσεκτικά, να τακτοποιούμε όλα τα διδακτικά υλικά από τοίχο σε τοίχο, να ανοίγουμε την πόρτα του σχολείου, και μετά... να ανακαλύπτουμε με τρόμο ότι μας έστειλαν τους λάθος μαθητές.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ποτέ καμία τάξη δεν μπορεί να είναι απόλυτα ομοιογενής.

Στην πραγματικότητα, όταν ένας εκπαιδευτικός προσπαθεί να διδάξει κάτι απευθυνόμενος σε όλη την τάξη, οι πιθανότητες είναι ότι...

- Το ένα τρίτο των παιδιών το γνωρίζει ήδη
- Το ένα τρίτο θα το κατανοήσει
- Και το υπόλοιπο ένα τρίτο δεν θα το κατανοήσει καθόλου

Επομένως, τα δύο τρίτα των μαθητών χάνουν τον χρόνο τους.

Lillian Katz

Βασικές πηγές της ανομοιογένειας

Τα παιδιά οποιασδήποτε τάξης (έστω και επιφανειακά ομοιογενούς) διαφέρουν ως προς:

- Το κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο και το πολιτισμικό κεφάλαιο των γονιών τους, κατά συνέπεια αφενός ως προς το βαθμό κατοχής της κυρίαρχης- πρότυπης γλώσσας του σχολείου και αφετέρου ως προς το βαθμό εξοικείωσής τους με την κυρίαρχη κουλτούρα.
- Τη δική τους στάση απέναντι στο σχολείο. Αυτή επηρεάζεται από τα διαφοροποιημένα ενδιαφέροντα και κίνητρα των παιδιών και από το νόημα που αποδίδουν σε αυτό που γίνεται στο σχολείο (προσδοκίες μαθητών).
- Τις γνωστικές τους δομές και λειτουργίες (πρόσληψη επεξεργασία της πληροφορίας, μνημονικές ικανότητες, αναλυτική ή συνθετική σκέψη, επαγωγική ή απαγωγική σκέψη), τους τρόπους επικοινωνίας που προτιμούν ...).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τι δεν είναι διαφοροποίηση

1. Δεν είναι εξατομικευμένη διδασκαλία. Δεν διαμορφώνεται ειδικό εκπαιδευτικό υλικό και διδακτικό ρεπερτόριο για κάθε μαθητή. Οι μαθητές ομαδοποιούνται σε μικρές ομάδες των 3-4 ατόμων, ανάλογα με τις κοινές ανάγκες τους, και εργάζονται όπως οι μαθητές σε ένα μονοθέσιο σχολείο.
2. Δεν επικρατεί χαοτική κατάσταση στην τάξη, όπου οι μαθητές κάνουν ό,τι θέλουν. Αντιθέτως, υπάρχει προ-οργάνωση του χώρου και του τρόπου εργασίας με σαφείς οδηγίες και με οριοθέτηση της συμπεριφοράς των μαθητών.
3. Δεν είναι ευκαιρία για να διαμορφωθούν ομοιογενείς ομάδες ισοδύναμων επιδόσεων και ικανοτήτων στη σχολική τάξη. Αντιθέτως, οι μαθητές μπορεί να εργάζονται σε κοινού ενδιαφέροντος, αλλά μεικτής επίδοσης ομάδες.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι μία διαδραστική διαδικασία μεταξύ του μαθητή και του εκπαιδευτικού, μέσα από την οποία ο μεν εκπαιδευτικός ανταποκρίνεται εκ των προτέρων στις ιδιαίτερες και μοναδικές ανάγκες του μαθητή, ο δε μαθητής μπορεί να συμμετέχει ενεργά και να μαθαίνει συνεχώς στο μέγεθος των δυνατοτήτων του.

«Για την επίτευξη μιας δίκαιης αξιολόγησης θα τίθεται σε όλους η ίδια εργασία: σκαρφαλώστε στο δέντρο»

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παιδαγωγικές αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ. Όλοι οι μαθητές θέλουν να συνεισφέρουν και να γίνουν αποδεκτοί από το περιβάλλον τους. Η διαφοροποιημένη τάξη προσφέρει ευκαιρίες στους μαθητές να συνειδητοποιήσουν την αξία της διαφορετικότητας και εμβαθύνει σε θέματα δικαιοσύνης και συνεργασίας.

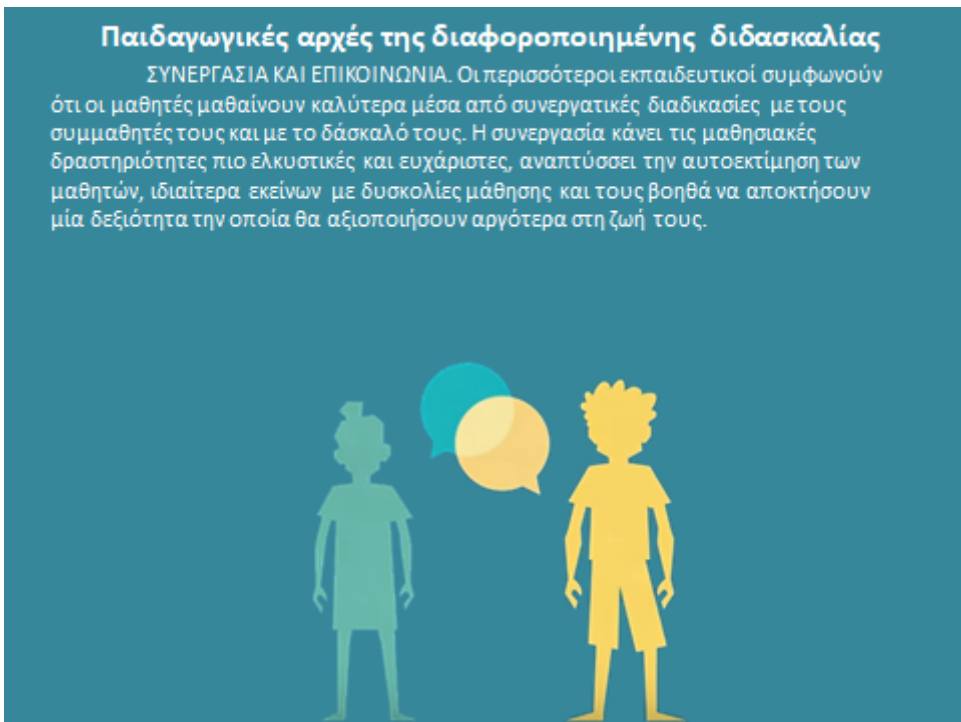
Παιδαγωγικές αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΕΠΙΛΟΓΗ. Οι μαθητές σε μια διαφοροποιημένη τάξη έχουν τη δυνατότητα της επιλογής στο τι μαθαίνουν, στο πώς θα το μάθουν και στον τρόπο που θα εκφράσουν αυτό που έμαθαν. Το μαθησιακό περιβάλλον είναι ανάγκη να δώσει ποικιλία επιλογών στο τι και το πώς της μάθησης προκειμένου να ικανοποιήσει τις ατομικές ικανότητες και τα διαφορετικά ταλέντα των μαθητών (Jensen, 1998).

Παιδαγωγικές αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί συμφωνούν ότι οι μαθητές μαθαίνουν καλύτερα μέσα από συνεργατικές διαδικασίες με τους συμμαθητές τους και με το δάσκαλό τους. Η συνεργασία κάνει τις μαθησιακές δραστηριότητες πιο ελκυστικές και ευχάριστες, αναπτύσσει την αυτοεκτίμηση των μαθητών, ιδιαίτερα εκείνων με δυσκολίες μάθησης και τους βοηθά να αποκτήσουν μία δεξιότητα την οποία θα αξιοποιήσουν αργότερα στη ζωή τους.

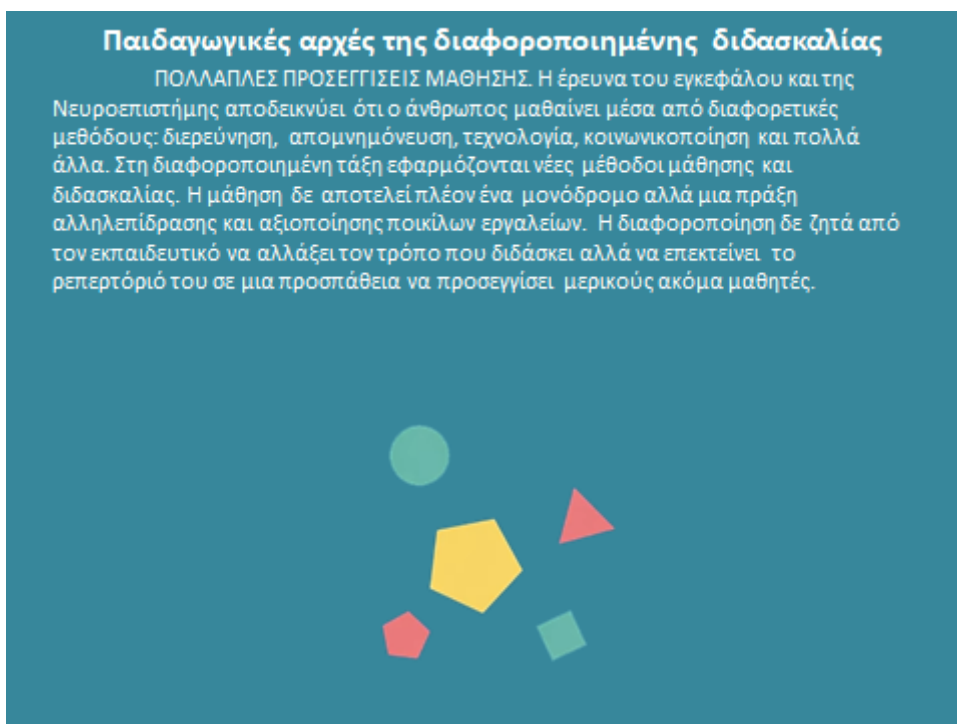
Παιδαγωγικές αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ. Η νέα γνώση αποθηκεύεται στη μακροπρόθεσμη μνήμη όταν συνδεθεί με τις προηγούμενες εμπειρίες, γνώσεις και ενδιαφέροντα του μαθητή. Στην περίπτωση των Ξένων Γλωσσών η νέα γνώση πρέπει να συνδεθεί με τη μητρική γλώσσα, με τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους και με τον πραγματικό κόσμο στον οποίο ζουν. Οποιαδήποτε σύνδεση έχει θετική επίδραση και αποτελεί σημαντικό στόχο σε κάθε μάθημα διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

Παιδαγωγικές αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΜΑΘΗΣΗΣ. Η έρευνα του εγκεφάλου και της Νευροεπιστήμης αποδεικνύει ότι ο άνθρωπος μαθαίνει μέσα από διαφορετικές μεθόδους: διερεύνηση, απομνημόνευση, τεχνολογία, κοινωνικοποίηση και πολλά άλλα. Στη διαφοροποιημένη τάξη εφαρμόζονται νέες μέθοδοι μάθησης και διδασκαλίας. Η μάθηση δε αποτελεί πλέον ένα μονόδρομο αλλά μια πράξη αλληλεπίδρασης και αξιοποίησης ποικίλων εργαλείων. Η διαφοροποίηση δε ζητά από τον εκπαιδευτικό να αλλάξει τον τρόπο που διδάσκει αλλά να επεκτείνει το ρεπερτόριό του σε μια προσπάθεια να προσεγγίσει μερικούς ακόμα μαθητές.

Παιδαγωγικές αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΑΝΟΙΧΤΟΤΗΤΑ. Η μάθηση γύρω από ένα θέμα μπορεί να πάρει τη μορφή διερεύνησης επεκτείνοντάς το σε νέες διαστάσεις. Μπορούμε να ενθαρρύνουμε τους μαθητές να θέτουν περισσότερες ερωτήσεις (η περιέργεια είναι σημαντική για τη μάθηση) από το να δίνουν μία απάντηση. Στρατηγικές όπως η Σωκρατική μέθοδος και δραστηριότητες με στόχο τα επίπεδα ανώτερης μάθησης της ταξινόμιας Βloom ή του μοντέλου DOK είναι στρατηγικές που δίνουν ανοικτές προδιαγραφές διδασκαλίας απαραίτητες σε μία διαφοροποιημένη τάξη.

Παιδαγωγικές αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΡΟΥΤΙΝΑ. Η κατάλληλη διαχείριση της τάξης φαίνεται να κυριαρχεί όλων των στοιχείων του Αναλυτικού Προγράμματος. Η διδασκαλία διαδικασιών/ρουτινών ενισχύει τη κατάλληλη διαχείριση της τάξης και περιλαμβάνει την επεξήγηση, τη δοκιμή και την υποστήριξη/ενθάρρυνση. Λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες της τάξης ο εκπαιδευτικός διδάσκει ρουτίνες συμπεριφοράς στους μαθητές ενισχύοντάς τους το αίσθημα ασφάλειας και προσδοκίας, εξασφαλίζοντας τον έλεγχο του περιβάλλοντος και ταυτόχρονα ενεργοποιώντας τη μνήμη στα όσα διδάχθηκαν. Η δομή είναι σημαντική. Χωρίς σαφείς προσδοκίες για τη διαχείριση της τάξης και τη γνωστοποίησή τους στους μαθητές η διαφοροποίηση θα είναι δύσκολο να εφαρμοστεί.

Παιδαγωγικές αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ. Όσο μεγαλύτερη ποικιλία περιλαμβάνει ο εκπαιδευτικός στις μεθόδους αξιολόγησης των μαθητών (διαμορφωτική, γραπτή ή προφορική, προγραμματισμένη ή έκτακτη) τόσο μεγαλύτερη ανατροφοδότηση θα έχει για τη διαδικασία και τα αποτελέσματα της μάθησης.

Ο εκπαιδευτικός πρέπει να γνωρίζει τι μπορεί και τι δεν μπορεί να κάνει κάθε μαθητής του. Αυτή η ουσιαστική γνώση των δεξιοτήτων του κάθε μαθητή απαιτεί περισσότερο ανάλυση της πορείας του και λιγότερο αξιολόγηση της τελικής του επίδοσης. Παράδειγμα, δεν είναι τόσο χρήσιμο να ξέρω ότι ο τάδε μαθητής δεν κατανοεί τα κείμενα που διαβάζει όσο να ξέρω τα εμπόδια που συναντά (λεξιλόγιο, είδος κειμένου, εντοπισμός σημαντικών πληροφοριών, ικανότητα απόδοσης νοήματος κλπ.). Ακόμα, είναι σημαντική η συνολική εικόνα της πορείας του μαθητή ώστε να του δοθεί η υποστήριξη και η ενθάρρυνση που θα βελτιώσει την αυτοπεποίθησή του.

Η ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΞΕΚΙΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ
ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΤΟΧΩΝ ΤΑΞΙΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ BLOOM

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΦΑΡΜΟΓΗ_Ο μαθητής μπορεί να εφαρμόσει όσα έχει μάθει σε άλλες καταστάσεις και μαθησιακά περιβάλλοντα.

Μπορεί να δημιουργήσει μία λίστα με τα λαχανικά που θα χρειαστεί για να φτιάξει μία σαλάτα.

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ_Ο μαθητής μπορεί να ερμηνεύσει τις πληροφορίες μέσα από αναδιάταξη κατά σειρά σημαντικότητας. Μπορεί να βάλει σε κατηγορίες τα φρούτα και τα λαχανικά (π.χ. ανά χρώμα, εποχή κλπ.)

ΓΝΩΣΗ_Ο μαθητής μπορεί να ονομάσει με συγκεκριμένη ορολογία ή να αφηγηθεί συγκεκριμένα γεγονότα. Μπορεί να ονομάσει τα φρούτα και τα λαχανικά που βλέπει σε εικόνες.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΤΟΧΩΝ ΤΑΞΙΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ BLOOM

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ_Ο μαθητής μπορεί να εφαρμόσει κριτήρια για να αξιολογήσει καταστάσεις ή συνθήκες που συναντά. Μπορεί να συγκρίνει και να αξιολογήσει δύο συνταγές για τη διατροφική τους αξία.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΥΝΘΕΣΗ_Ο μαθητής μπορεί να αναπτύξει ένα σχέδιο ή μία λύση για μία συγκεκριμένη κατάσταση ή να δημιουργήσει ένα προϊόν που υπόκειται σε συγκεκριμένους περιορισμούς και πρότυπα.

Μπορεί να σχεδιάσει και να παρουσιάσει μία εκπομπή μαγειρικής.

ΑΝΑΛΥΣΗ_Ο μαθητής μπορεί να διαχωρίσει το μαθησιακό υλικό στα συστατικά του μέρη και να καθορίσει τη σύνδεση και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους.

Μπορεί να διαβάσει και να ετοιμάσει μία συνταγή.

ΣΤΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ
ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Πολλαπλή νοημοσύνη κατά Gardner

<p>ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ</p> <p>A</p> <p>γράφω ζυζ</p> <p>εξάγω P-I</p> <p>συνδυάζω κείμενο και εικόνα</p> <p>σκέομαι προσεκτικά</p>	<p>ΛΟΓΙΣΜΑΤΙΚΟ-ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ</p> <p>τοποθετώ στη σειρά</p> <p>σχεδιάζω με γραφήματα</p> <p>αντικαθίζω αντικείμενα</p> <p>κρίνω για διαδοχικά</p>	<p>ΧΩΡΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ</p> <p>κοιτάω</p> <p>βάλω</p> <p>αναπαριστώ</p> <p>σχεδιάζω βασικές λειτουργίες</p>
<p>ΜΟΥΣΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ</p> <p>αναπαριστώ ρυθμό και μέτρο</p> <p>δημιουργώ ήχο με απλοποιημένες φωνές</p> <p>συνθέτω αφηγηματικές μελωδίες</p> <p>με τον κατάλληλο ήχο</p>	<p>ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ</p> <p>αντικαθίζω τον χώρο</p> <p>επιχειρώ αντικείμενα</p> <p>σχεδιάζω κινήσεις</p> <p>σχεδιάζω γνωρίσματα της ζωής</p>	<p>ΔΙΑΓΡΟΣΟΠΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ</p> <p>συνδυάζω παρατηρήσεις και δεδομένα κτηρίας</p> <p>επισκεπτόμαι</p> <p>παρουσιάζω πληροφορίες</p> <p>επιλέγω αναγνωστές</p>
<p>ΕΠΙΔΡΟΣΟΠΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ</p> <p>αναπτύσσω δημιουργικές ιδέες</p> <p>πείνω δημιουργικές αποφάσεις</p> <p>εμπνεύσκω άλλους με λόγια</p> <p>εναλλάσσω και ανασταθίζω</p>	<p>ΜΑΤΗΡΙΑΣΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ</p> <p>σχεδιάζω οφέλη και περιβάλλοντα</p> <p>παρατηρώ και καταγράφω</p> <p>αναπαριστώ περιβάλλοντα</p> <p>σχεδιάζω περιβάλλοντα</p>	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020

Ενδεικτικά μέρος του αναφερόμενου τεστ ανίχνευσης του προφίλ των μαθητών και μαθητριών

ΟΙ ΝΟΗΜΟΣΥΝΕΣ ΜΟΥ

Διάβασε τις παρακάτω προτάσεις και κύκλωσε όποια ταιριάζει με το χαρακτήρα, τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές σου.

Πρέπει να απαντήσεις αυθόρμητα.

1. Διαβάζω πολλά βιβλία και περιοδικά.
2. Μου αρέσει να χρησιμοποιώ υπολογιστή, για τις πράξεις μου.
3. Παίζω ή θα ήθελα να παίξω ένα μουσικό όργανο.
4. Όταν διαβάζω, μου αρέσει το βιβλίο να έχει εικόνες.
5. Μου αρέσει να δουλεύω μαζί με άλλους.
6. Έχω ανάγκη να κινούμαι.
7. Δουλεύω καλύτερα μόνος μου παρά με άλλους μαζί.
8. Μου αρέσει να μαθαίνω καινούρια πράγματα για τη φύση.
9. Κάνω πάντα αυτό που θέλω.
10. Πιάνω το ρυθμό με το σώμα μου, όταν ακούω ένα μουσικό κομμάτι.
11. Αντλαμβάνομαι εύκολα τα συναισθήματα των άλλων.
12. Προσανατολίζομαι εύκολα σε μια καινούρια συνοικία.
13. Τραγουδάω συχνά ένα τραγούδι.
14. Θέλω τα πράγματά μου να βρίσκονται σε τάξη.
15. Μου αρέσει να παίξω scrabble, κρεμάλα, ...
16. Λατρεύω τα ζώα.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διαφοροποίηση σε τρεις τομείς της
διδασκτικής πράξης:
Περιεχόμενο
Διαδικασία
Αποτέλεσμα

Carol Tomlinson

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ

Το περιεχόμενο είναι οι βασικές πληροφορίες (λεξιλόγιο, φράσεις, συντακτικοί τύποι, εννοιες κλπ.) που οι μαθητές πρέπει να κατανοήσουν και οι δεξιότητες που οι μαθητές πρέπει να μπορούν να επιδείξουν (Theisen, 2003).

Το περιεχόμενο είναι η «είσοδος» του μαθήματος.

Το σημαντικό σε μια διαφοροποιημένη τάξη διδασκαλίας είναι η δυνατότητα πρόσβασης των μαθητών σε ποικίλης μορφής περιεχόμενο και ταυτόχρονα η ελευθερία να επιλέξουν εκείνο που θα τους ενδιέφερε να μελετήσουν.

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω;

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι προσεκτικός ώστε να διαφοροποιήσει το περιεχόμενο αλλά να μην έχει διαφορετικό περιεχόμενο.

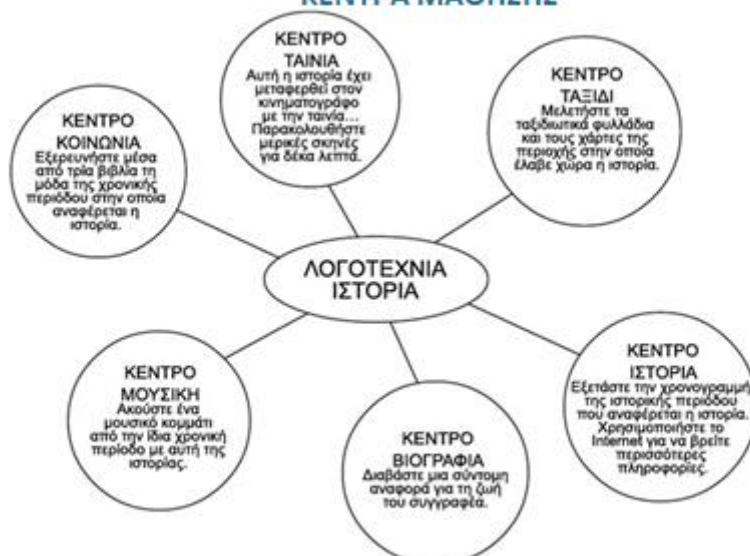
Για παράδειγμα ο εκπαιδευτικός μπορεί:
να ξεκινήσει με την ανάπτυξη των προφορικών γλωσσικών δεξιοτήτων των μαθητών,
να χρησιμοποιήσει ποικίλα οπτικά και άλλα υλικά λαμβάνοντας υπόψη το πολιτιστικό και κοινωνικό πλαίσιο των μαθητών
να χρησιμοποιήσει ιστορίες σε μοτίβα
να χρησιμοποιήσει γραφικούς οργανωτές
να χρησιμοποιήσει τεχνικές όπως το KWL ή το Think-Pair-Share για να οικοδομήσει τη νέα μάθηση πάνω στο γνωστικό πλαίσιο και την εμπειρία των μαθητών,
να παρέχει στους μαθητές αυθεντικές εμπειρίες όπως παρουσιάσεις με ομιλητές στη γλώσσα στόχο.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω; ΚΕΝΤΡΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω; ΚΕΝΤΡΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

Επιλέξτε τέσσερα από τα παραπάνω Κέντρα Μάθησης και ολοκληρώστε τις δραστηριότητες που τους αντιστοιχούν.

- Μουσικό Κέντρο: Σε τρεις προτάσεις περιγράψτε το πώς η μουσική αυτής της περιόδου αποτυπώνει το κλίμα της ιστορίας. Στις προτάσεις να προβάλλεται τις εντυπώσεις σας από τη μουσική αυτή.
- Κέντρο κινηματογράφου: Σε τρεις προτάσεις περιγράψτε τον τρόπο που το απόσπασμα της ταινίας που παρακολουθήσατε σας βοήθησε να καταλάβετε καλύτερα την ιστορία. Στην αναφορά σας να συμπεριλάβετε τον τρόπο με τον οποίο το απόσπασμα της ταινίας παρουσιάζει ή όχι την ενότητα της ιστορίας που έχετε ήδη διαβάσει.
- Ιστορικό κέντρο: Προσδιορίστε τρία ιστορικά γεγονότα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια αυτής της χρονικής περιόδου και σκεφτείτε τον τρόπο που ενδέχεται να έχουν επηρεάσει τον δημιουργό. Μπορείτε να αναφερθείτε σε ιστορικά γεγονότα όπως ανακαλύψεις, πολιτικές εξελίξεις, διάσημες προσωπικότητες, επιστημονικά ευρήματα κλπ. Μπορείτε επίσης να αναφερθείτε σε άλλες πληροφορίες που ανακαλύψατε στο Διαδίκτυο. Χρησιμοποιήστε ένα διάγραμμα για να παρουσιάσετε τα ευρήματά σας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω; ΚΕΝΤΡΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

- Κοινωνικό Κέντρο: Σε τρεις προτάσεις περιγράψτε μερικά από τα είδη ένδυσης της εποχής εκείνης και πείτε πώς σας βοηθούν να απεικονίσετε το σκηνικό της ιστορίας. Σχεδιάστε ένα από τα είδη ένδυσης που σας εντυπωσίασαν περισσότερο.
- Ταξιδιωτικό κέντρο: Εάν επρόκειτο να επισκεφθείτε την περιοχή που εξελίσσεται η ιστορία, καταγράψτε τρία μέρη στα οποία θα έπρεπε να επισκεφτείτε και πείτε πώς θα μπορούσαν να σας βοηθήσουν, τα μέρη αυτά, στην κατανόηση της ιστορίας.
- Κέντρο Βιογραφίας: Επιλέξτε τρία γεγονότα από τη ζωή του συγγραφέα και φανταστείτε πώς μπορεί να έχουν επηρεάσει την ιστορία που έγραψε.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω; ΚΕΝΤΡΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

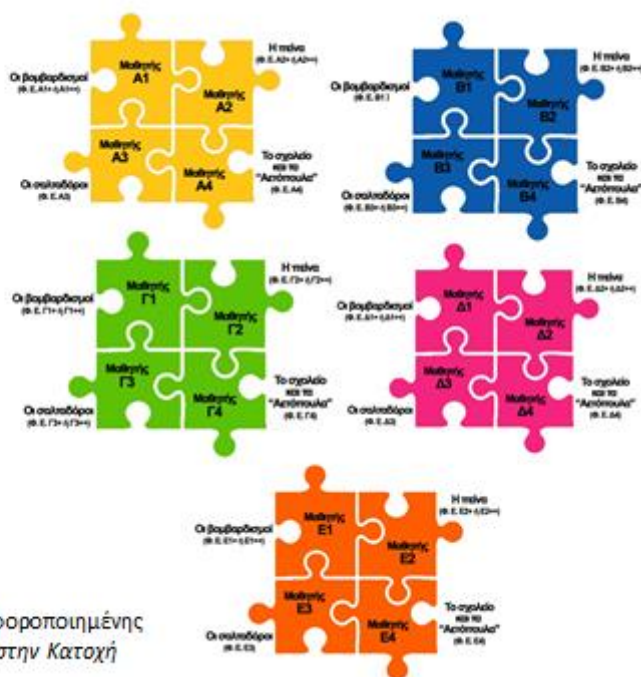
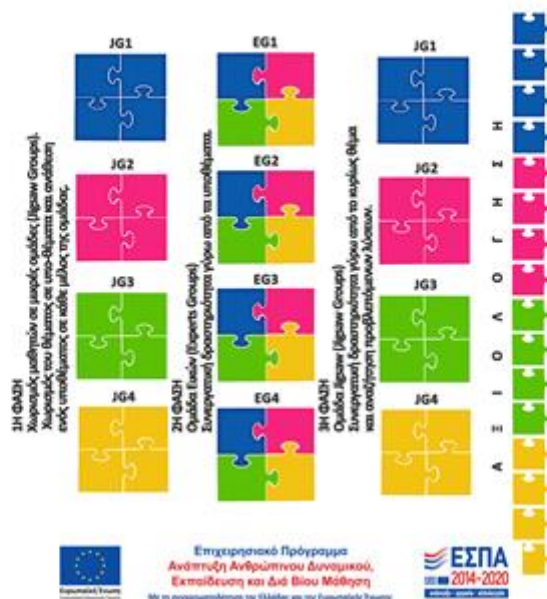

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

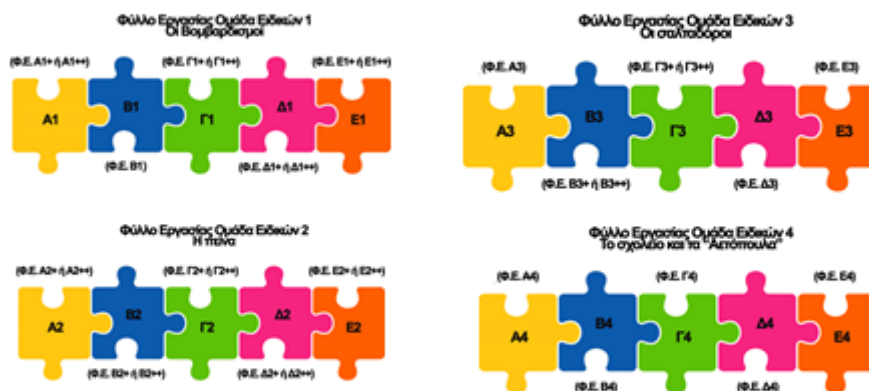

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω; JIGSAW

Από το Ενότητα Διαφοροποιημένης
Διασκαλίας Παιδιά στην Κατοχή

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω; JIGSAW

Από το Ενότητα Διαφοροποιημένης
Διασκαλίας Παιδιά στην Κατοχή

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω; JIGSAW

	ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	ΚΥΡΙΑ ΔΡΑΣΗ	ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ
1 ^η ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ			
2 ^η ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ			
3 ^η ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ			
4 ^η ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ			

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω; JIGSAW

Differentiating Teaching and Instruction: What, How, Why

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενο ή Τι να διδάξω; JIGSAW

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η διαδικασία είναι ο τρόπος με τον οποίο οι μαθητές κατανοούν τις πληροφορίες που τους έχουν δοθεί από το περιεχόμενο.

Η διαδικασία είναι ο τρόπος διδασκαλίας και αναφέρεται στην ποικιλία των μεθόδων που αξιοποιεί ο εκπαιδευτικός προκειμένου οι μαθητές να αποδώσουν νόημα στο περιεχόμενο και να ενδιαφερθούν να το κατακτήσουν.

Διαδικασία ή Πώς να διδάξω; ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ

Η τεχνική συζήτησης παρέχει στους μαθητές την ευκαιρία να απαντήσουν σε ερωτήσεις και/ή να συζητήσουν πληροφορίες με δομημένο τρόπο. Οι μαθητές σχηματίζουν δύο ομόκεντρους κύκλους που είναι στραμμένοι ο ένας προς τον άλλον και ανταλλάσσουν πληροφορίες μέχρι ο εκπαιδευτικός να ζητήσει από τον εξωτερικό κύκλο να κινηθεί προς μία κατεύθυνση, δίνοντας σε κάθε μαθητή έναν νέο συνεργάτη για να μιλήσει.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διαδικασία ή Πώς να διδάξω; ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ Οι νόμοι του Σόλωνα. Ο Πεισίστρατος γίνεται τύραννος

ΕΣΩ

Τι ζήτησαν οι ευγενείς από τον Σόλωνα;

Τι νόμους έγραψε ο Σόλωνα;

Πώς χωρίστηκαν οι πολίτες σύμφωνα με τους νόμους του Σόλωνα;

Γιατί συνεχίστηκε η αναταραχή και μετά τους νόμους του Σόλωνα;

ΕΞΩ

Γιατί οι ευγενείς ζήτησαν από τον Σόλωνα να γράψει νέους νόμους;

Ποιους ωφελούσαν περισσότερο οι νόμοι του Σόλωνα;

Ο χωρισμός των πολιτών σε τέσσερις τάξεις με βάση τα εισοδήματά τους και όχι την καταγωγή τους ποιους ωφέλησε;

Ποια κατάσταση εκμεταλλεύτηκε ο Πεισίστρατος για να πάρει την εξουσία;

Ιστορία Δ' Δημοτικού Βιβλίο Μαθητή

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-D103/743/4859,22186/>

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διαδικασία ή Πώς να διδάξω; CUBING

Επιλέξτε τέσσερις σημαντικές λέξεις ή φράσεις που υπάρχουν στην ιστορία. Εξηγήστε γιατί είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση της ιστορίας.

Υπάρχουν στοιχεία στην ιστορία που μπορείτε να τα συνδέσετε με μια άλλη γνωστή ιστορία ή με κάποια ιστορία που έχετε ακούσει;

Με ποιο τρόπο η εικονογράφηση βοηθάει στην κατανόηση της ιστορίας. Αναφέρετε συγκεκριμένες εικόνες.

Περιγράψτε τα χαρακτηριστικά, τα κίνητρα και τα συναισθήματα του κύριου χαρακτήρα. Εξηγήστε πώς οι δράσεις του συμβάλλουν στην εξέλιξη των γεγονότων.

Συγκρίνετε και αντιπαραθέστε τη δική σας άποψη για την ιστορία αυτή. Τι θα αλλάζατε; Τι θα κάνατε ίδιο;

Ποιο είναι το κεντρικό μήνυμα του διηγήματος; Μέσα από ποιες λεπτομέρειες μεταφέρεται από το κείμενο στον αναγνώστη.

Ερωτήσεις

Ποιος – Τις – Πότε; – Πού; – Γιατί; – Πώς;

Γνωστική εμπόδιση

Περιγράψτε – Συγκρίνετε – Συνδέστε – Αναλύστε – Αξιολογήστε – Φαντασιώστε

Στοιχεία ιστορίας

Χαρακτήρες – Πλοκή – Σύγκρουση – Δράση – Κορύφωση – Ανάλυση

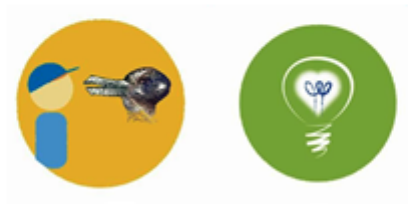
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αναλογίες, μεταφορές, οπτικές αναπαραστάσεις

Η αναλογία είναι μια γνωστική διαδικασία μεταφοράς πληροφοριών ή νοήματος από ένα συγκεκριμένο θέμα (τομέας «βάσης») σε ένα άλλο συγκεκριμένο θέμα (τομέας «στόχος»), και η γλωσσική έκφραση που αντιστοιχεί σε αυτή τη διαδικασία. Οι μεταφορές συγκρίνουν πράγματα που είναι στην ουσία εντελώς διαφορετικά αλλά έχουν μία ομοιότητα. Οι οπτικές αναπαραστάσεις είναι η δυνατότητα οπτικοποίησης ενός αντικείμενου, μιας κατηγορίας αντικειμένων, μιας διαδικασίας ή μιας ιδέας, με αποτέλεσμα τη συγκεκριμενοποίηση και τη δυνατότητα ανάκλησης του αφηρημένου.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αναλογίες, μεταφορές, οπτικές αναπαραστάσεις

Τα έργα τέχνης, ως οπτικές αναπαραστάσεις με τους δικούς τους βαθμούς ελευθερίας, αποτελούν μια επανασύνδεση, έναν ανασχηματισμό της πραγματικότητας, εκφράζουν πανανθρώπινες ιδέες και μπορούν να γίνουν αφορμή για να κατανοήσουν οι μαθητές βασικές έννοιες, διαχρονικές και αφηρημένες.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αναλογίες, μεταφορές, οπτικές αναπαραστάσεις Ρουτίνες Έντεχνου Συλλογισμού

Ο Έντεχνος Συλλογισμός αποτελεί μια προσέγγιση που προτείνεται από την ερευνητική ομάδα Project Zero του Πανεπιστημίου Harvard. Πρωθεί τη συστηματική αξιοποίηση έργων τέχνης στην εκπαιδευτική διαδικασία και την σχολική τάξη για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων και την καλλιέργεια της στοχαστικής σκέψης μέσα από την χρήση μεθοδικών τεχνικών παρατήρησης και περιγραφής και την αξιοποίηση της επαναληπτικής χρήσης μοτίβων σκέψης (thinking routines).

Αναλογίες, μεταφορές, οπτικές αναπαραστάσεις Ρουτίνες Έντεχνου Συλλογισμού

Τα μοτίβα σκέψης μπορούν να αξιοποιηθούν για τη σύνδεση των έργων τέχνης με τους στόχους μάθησης καθώς κάθε γνωστική λειτουργία (ερώτηση, εξέταση, έρευνα, παρατήρηση, περιγραφή, σύγκριση, εμβάθυνση, συνολική θέαση, κριτική σκέψη, αιτιολόγηση κλπ.) αντιστοιχεί σε κάποια από αυτά.

Αναλογίες, μεταφορές, οπτικές αναπαραστάσεις

Ρουτίνες Έντεχνου Συλλογισμού

Οι ρουτίνες έντεχνου συλλογισμού είναι απλά μοτίβα που χρησιμοποιούνται ξανά και ξανά και οδηγούν σε συγκεκριμένες ρουτίνες συλλογισμού ή δράσης ακριβώς όπως η τεχνική **Think-Pair-Share** και **KWL** (Know-Want to know-Learned).

Θεόφιλος
Ο Πρίγκιπας Φιλίππος και η αδαμάντινος Κοραΐς
υπεράσπιζαν την Ελλάδα.

**ΡΟΥΤΙΝΑ
ΒΛΕΠΩ ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ
ΑΝΑΡΩΤΙΕΜΑΙ**

Τι βλέπεις;

Τι σκέφτεσαι γι'
αυτό που βλέπεις;

Τι είναι αυτό που σε
κάνει να
αναρωτιέσαι;

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

THINK-PAIR-SHARE

ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ-ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΑΙ-ΜΟΙΡΑΖΟΜΑΙ

Το «Σκέφτομαι-Συnergάζομαι-Μοιράζομαι» (Think-Pair-Share) είναι μία συνεργατική πρακτική διδασκαλίας. Οι μαθητές/τριες αρχικά σκέφτονται ή εργάζονται μόνοι τους, στη συνέχεια εργάζονται σε ζεύγη και μετά μοιράζονται την εργασία τους με άλλους σε μικρή ή σε μεγάλη ομάδα.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (1) THINK-PAIR-SHARE

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
Ενότητα Β' : Οι Έλληνες κάτω από την οθωμανική και τη λατινική κυριαρχία (1453-1821)
Κεφάλαιο 8 / Ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Αδαμάντιος Κοραΐς

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
THINK-PAIR-SHARE

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

READING PARTNER ΚΟΛΛΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

Πρόκειται για ζευγάρια μαθητών/τριών που συνεργάζονται για να μελετήσουν ένα κείμενο. Οι κολλητοί ανάγνωσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ποικίλα διδακτικά αντικείμενα με στόχο την άντληση πληροφοριών, την κατανόηση ή την επεξεργασία ενός κειμένου, την υποστήριξη και την ενίσχυση της συνεργασίας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι ΓΡΑΦΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ ανταποκρίνονται σε όλα τα μαθησιακά προφίλ των μαθητών.

ΜΕΘΟΔΟΣ CORNELL

ΘΕΜΑ:		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ		ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	
<p>Κύριες ιδέες Λέξεις Κλειδιά Διευκρινήσεις Υπευθυμίες / Υποδείξεις που βοηθούν στην κατανόηση Διαγράμματα Λεξιλόγιο ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΣΤΗΛΗΣ Α</p>		<p>Περιεκτικές προτάσεις Στενογραφία όρων και ορισμών Ημερομηνίες Λεπτομέρειες Εικόνες Παραδείγματα Συνομογραφίες Λίστες</p>	
B		A	
ΠΕΡΙΛΗΨΗ Κεντρική ιδέα Γρήγορες αναφορές		Γ	

Η Μέθοδος Cornell είναι γραφικός οργανωτής που βοηθά τους/τις μαθήτριες να οργανώσουν πληροφορίες με τη μορφή σημειώσεων κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης ενός κειμένου ή της παρακολούθησης μίας παρουσίασης.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΜΕΘΟΔΟΣ CORNEL

Essential Question	Notes
How does Langston Hughes' poem, "Mother to Son", advise the reader to overcome difficulty and keep from giving up in life?	
Questions	Notes
1) What is the significance of the speaker in the poem?	<p>1) <u>Speaker</u> -</p> <ul style="list-style-type: none"> - voice that communicates a poem's ideas, actions, descriptions, & feelings - similar to narrator - can be unknown or specific (like character)
2) How does a poet's choice of speaker affect the mood/meaning of a poem?	<p>2) <u>Point of View</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poet's choice of speaker - contributes to the poem's mood/meaning - who speaks is as important as what is said - different points of view regarding same event? (i.e. parent, child, elderly person) - the person telling the story gives point of view and affects the message told & P.O.V.
3) How does Hughes use vocabulary to contribute to and convey his message?	<p>3) <u>Style</u> - writer's/poet's style</p> <ul style="list-style-type: none"> - helps to understand meaning - "crystal stair" = luxuries (metaphor) - "like for me ain't been no crystal stair" - "reach in" - replace labor at end of word (dialect) - "cause" = because → slang <p><small>Ver. lang used by group students</small></p>
<p>Summary: The speaker/voice in the poem is important because it communicates the ideas/feelings of the poem. Who the poet chooses as the speaker identifies the point of view and affects the message/meaning. Hughes uses vocabulary and style to convey the message that life is hard when Mother says "like for me ain't been no crystal staircase."</p>	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (2) ΜΕΘΟΔΟΣ CORNEL

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ενότητα Β': Οι Έλληνες κάτω από την οθωμανική και τη λατινική κυριαρχία (1453-1821)
Κεφάλαιο 8 / Ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Αδαμάντιος Κοραΐς

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΜΕΘΟΔΟΣ CORNEL

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

FRAYER MODEL ΜΟΝΤΕΛΟ FRAYER

Ο σκοπός του μοντέλου Frayer είναι να αναλύσει και να προσδιορίσει λέξεις και έννοιες. Πρόκειται για ένα γραφικό οργανωτή που παρέχει τη δυνατότητα στους/στις μαθητές/τριες να περιγράψουν μια λέξη/έννοια με τέσσερις διαφορετικούς τρόπους. Ο γραφικός οργανωτής Frayer, συνήθως, περιλαμβάνει τα παρακάτω τέσσερα πλαίσια που περιβάλλουν την κεντρική λέξη ή έννοια ή ιδέα: ορισμός, χαρακτηριστικά, παραδείγματα, μη παραδείγματα.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

FRAYER MODEL ΜΟΝΤΕΛΟ FRAYER

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

FRAYER MODEL ΜΟΝΤΕΛΟ FRAYER

Από το Ενότητα Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας *Το πολίτευμα και η κοινωνία στην Αθήνα και την Σπάρτη των αρχαίων χρόνων*

Πώς θα περιγράφατε τη δημοκρατία της Αθήνας στα χρόνια του Περικλή;	Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της δημοκρατίας στα χρόνια του Περικλή;
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ	
Παραδείγματα της δημοκρατίας της Αθήνας στα χρόνια του Περικλή από τον τρόπο ζωής των κατοίκων της.	Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του πολιτεύματος της αρχαίας Σπάρτης που διαφέρουν από αυτά της δημοκρατίας στην Αθήνα του Περικλή;

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (3) ΜΟΝΤΕΛΟ FRAYER

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ενότητα Β': Οι Έλληνες κάτω από την οθωμανική και τη λατινική κυριαρχία (1453-1821)

Κεφάλαιο 8 / Ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Αδαμάντιος Κοραΐς

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

FRAYER MODEL

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΪΟΝ

Το προϊόν της μάθησης είναι το αποτέλεσμα που προκύπτει από τη λειτουργία της διαδικασίας.

Τα προϊόντα διαφοροποιούνται μέσα από τη δυνατότητα που παρέχεται στους μαθητές να παρουσιάσουν τη γνώση και κατανόησή τους με διαφορετικούς τρόπους.

Προϊόν ή Πώς θα αξιολογήσω; ΕΠΙΠΕΔΑ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΟΜΑΔΑ Α

ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

Διάβασε στο διαδίκτυο ή σε περιοδικά δύο άρθρα που σε ενδιαφέρουν για τα αθλήματα και φτιάξε ένα σχετικό λεξιλόγιο.

Δημιούργησε μία αθλητική εκπομπή και φτιάξε ένα πεντάλεπτο διαφημιστικό.

Φτιάξε ένα ψηφιακό βιβλίο (flipping book) για τα αθλήματα.

Διάβασε για την προσφορά του αθλητισμού στην διατήρηση της καλής υγείας και γράψε ένα μικρό σχετικό άρθρο.

ΟΜΑΔΑ Β

ΜΕΣΑΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

Διάβασε μία ιστορία με κεντρικό ήρωα έναν αθλητή και παρουσιάσε τον.

Δημιούργησε μία παρουσίαση σε power point για να πείσεις τους συμμαθητές σου να ασχοληθούν με δύο αθλήματα που σου αρέσουν.

Δημιούργησε ένα βίντεο παρουσιάζοντας τα αθλήματα σε κατηγορίες.

Ετοίμασε μία προφορική παρουσίαση ενός αθλήματος δείχνοντας τα εξαρτήματα που απαιτούνται.

ΟΜΑΔΑ Γ

ΧΑΜΗΛΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ

Γράψε το όνομα του κάθε αθλήματος κάτω από την εικόνα του.

Δημιούργησε μία παρουσίαση σε power point ενός αθλήματος που σου αρέσει.

Δημιούργησε ένα νοητικό χάρτη με τα αθλήματα που σου αρέσουν αναφέροντας τον απαιτούμενο εξοπλισμό, τα σημαντικά πρόσωπα κλπ.

Παίξε ένα παιχνίδι παντομίμας (ζητούμενο θα είναι κάθε φορά ένα διαφορετικό σπορ)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προϊόν ή Πώς θα αξιολογήσω; ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΦΙΛ

ΛΕΚΤΙΚΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

Πάρε συνέντευξη από τους συμμαθητές σου σχετικά με τα αθλήματα που τους ενδιαφέρουν και γράψε ένα μικρό άρθρο στην εφημερίδα ή στο blog του σχολείου.

Αφηγήσου ή διάβασε εκφραστικά μία μικρή ιστορία που αναφέρεται σε ένα άθλημα.

Συζήτησε με έναν συμμαθητή σου σχετικά με τη συμμετοχή σας σε έναν αθλητικό αγώνα.

Παρακολούθησε το βίντεο κλιπ ενός τραγουδιού που αναφέρεται σε ένα άθλημα. Μάθε τις λέξεις.

ΟΠΤΙΚΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

Δημιούργησε κάρτες λεξιλογίου όπου από τη μία θα υπάρχει το όνομα του αθλήματος και από την άλλη μία εικόνα που θα την αντιπροσωπεύει.

Διάβασε δύο άρθρα για το άθλημα που σου αρέσει και γράψε την περίληψή τους. Επέλεξε τα άρθρα από περιοδική ή το διαδίκτυο.

Δημιούργησε μία αφίσα για ένα φανταστικό αθλητικό γεγονός που θα πραγματοποιηθεί στο σχολείο σου σχετικά με το άθλημα που σου αρέσει.

Δημιούργησε μία παρουσίαση σε power point των λέξεων του λεξιλογίου (θα προσθέσεις σχετικές εικόνες) έτσι ώστε να δημιουργείτε μία μικρή ιστορία.

ΚΙΝΑΙΣΘΗΤΙΚΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

Παρουσίασε αθλήματα που σου αρέσουν στους συμμαθητές σου χωρίς λόγια και άφησέ τους να μαντέψουν.

Δημιούργησε ένα σετ από κάρτες με τις λέξεις των αθλημάτων. Μετά ταξινόμησε τις κάρτες σε ομαδικά και ατομικά αθλήματα, ανά εποχή που παίζεται το άθλημα ή σύμφωνα με ένα κριτήριο που θα διαλέξεις.

Παρουσίασε μία προετοιμασία ρουτίνας των αθλητών σε ένα άθλημα που σου αρέσει.

Δημιούργησε ένα μόντιπλε με το άθλημα που σου αρέσει δίνοντας διάφορες πληροφορίες σχετικά με αυτό σε μορφή λέξεων και εικόνων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΡΙΛΙΖΑ THINK-TAC-TOE

Η τρίλιζα είναι ένας πίνακας εννέα κελιών, στα οποία ο/η εκπαιδευτικός τοποθετεί διαφορετικές δραστηριότητες. Εστιάζει σε ένα μάθημα, μια ενότητα ή ένα κεφάλαιο και μπορεί να προσαρμοστεί για τη διδασκαλία διαφορετικών αντικειμένων. Οι μαθητές/τριες επλέγουν μια τριάδα δραστηριοτήτων για να κάνουν τρίλιζα. Ιδιαίτερη σημασία έχει η ορθή τοποθέτηση των δραστηριοτήτων, ώστε κάθε τρίλιζα να καλύπτει τους ίδιους μαθησιακούς στόχους.

Κάθε σειρά μπορεί να διερευνά το ίδιο θέμα της μαθησιακής ενότητας με τρεις διαφορετικές δραστηριότητες προσαρμοσμένες στα ενδιαφέροντα και τα μαθησιακά προφίλ.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΡΙΛΙΖΑ THINK-TAC-TOE

Από το Ενότητα Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας Η οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Αποφασίστε και σημειώστε τη δική σας τριλιζα!

Να θυμάστε ότι δεν μπορείτε να επιλέξετε οριζόντια τριλιζα παρά μόνο κάθετη ή διαγώνια.

Υπογράψτε τη δέσμευσή σας ότι θα ολοκληρώσετε στην τάξη, με τις ομάδες σας, τις δραστηριότητες των τετραγώνων οι οποίες περιέχονται στη τριλιζα που επιλέξατε.

Δείτε το Think-Tac-Toe →

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διαφοροποίηση ως προς τα ενδιαφέροντα και την ετοιμότητα

Διαφοροποίηση ως προς το υψόμετρο και το υψόμετρο

Κατανόηση των
άρθρων της
Οικουμενικής
Διακήρυξης των
Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων

1. Γράψτε μικρές ιστορίες με βάση τις εικόνες που αναπαριστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα στο We All Born Free. Μοιραστείτε τις ιστορίες σας με απαγγελία ή παίξιμο ρόλων.

2. Παίξτε ένα παιχνίδι με κάρτες για να ανακαλύψετε τα ανθρώπινα δικαιώματα.

3. Δημιουργήστε ένα χάρτη της περιοχής σας και σημειώστε επάνω σε αυτόν τα μέρη που σχετίζονται με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Επιθυμίες και
ανάγκες

4. Τι θα κάνατε εάν ναυαγούσατε σε ένα νησί; Οργανώστε τη νέα σας κοινότητα και διαμορφώστε ένα Χάρτη Δικαιωμάτων.

5. Μια βόλτα με ένα αερόστατο. Παίξε το παιχνίδι της διάσωσης και πάρε σημαντικές αποφάσεις.

6. Διαβάστε και δημιουργήστε κόμικς που συνδέονται με την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Συγκρούμενα
δικαιώματα

7. Γράψε μικρά θεατρικά σενάρια με αφορμή ιστορίες διεκδίκησης συγκρούμενων δικαιωμάτων.

8. Παίξιμο ρόλων σε μελέτες περίπτωσης σύγκρουσης ανθρώπινων δικαιωμάτων.

9. Παρατηρήστε την εικόνα και εντοπίστε σε αυτή τα δικαιώματα που οι άνθρωποι απολαμβάνουν, διεκδικούν ή παραβιάζουν.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Think-Tac-Toe για λογοτεχνικό κείμενο

Σχεδιάστε τη μάσκα ενός χαρακτήρα του διηγήματος που σας τράβηξε την προσοχή. Φορέστε την και απαγγείλετε έναν μικρό μονόλογο που συνδέεται με τον ρόλο του μέσα στο διήγημα.

Σχεδιάστε τα σκηνικά του διηγήματος με τη μορφή διαγράμματος ώστε να φαίνεται η σταδιακή εξέλιξη των σκηνών. Μπορείτε να εισάγεται μικρά επεξηγηματικά κείμενα.

Αναπαραστήστε σε χαρτί μέτρου την εξέλιξη της ιστορίας χρησιμοποιώντας φωτογραφίες από περιοδικά και δικά σας σχέδια. Εισάγεται σημαντικές φράσεις ή γεγονότα.

Συνθέστε ένα εισαγωγικό τραγούδι για το συγκεκριμένο διήγημα προετοιμάζοντας τους αναγνώστες για αυτό που θα ακολουθήσει.

Δημιουργήστε ένα σλόγκαν για να διαφημίσετε το διήγημα αυτό στο σχολείο σας. Συνδυάστε το με μία αφίσα (απεικονίζοντας κεντρικά πρόσωπα, γεγονότα ή αντικείμενα).

Ανακαλύψτε από γνωστές μελωδίες ή ήχους εκείνες που θα ταίριαζαν να εισαχθούν ως μουσικό χαλί στις διαφορετικές σκηνές του διηγήματος.

Γράψτε ένα μικρό ποίημα ή ένα haïku για έναν χαρακτήρα του διηγήματος που θα δίνει έμφαση σε ένα-δυο χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του.

«Τι θα συνέβαινε αν...» Ξαναγράψτε κάποιες σκηνές του διηγήματος ώστε να εξελιχθεί διαφορετικά η ιστορία.

Επιλέξτε ένα απόσπασμα από το διήγημα και διαβάστε το σε ένα συμμαθητή σας. Στη συνέχεια αφηγηθείτε προφορικά το απόσπασμα εμπλουτίζοντας το με δικά σας στοιχεία.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (4) ΤΡΙΛΙΖΑ (THINK-TAC-TOE)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ενότητα Β': Οι Έλληνες κάτω από την οθωμανική και τη λατινική κυριαρχία (1453-1821)
Κεφάλαιο 8 / Ο Ρήγας Βελεστινλής και ο Αδαμάντιος Κοραΐς

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

THINK-TAC-TOE

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προϊόν ή Πώς θα αξιολογήσω; RAFT (Role Audience Format Topic)

Role: Ο ρόλος του συγγραφέα (δημοσιογράφος, παρατηρητής, αυτόπτης μάρτυρας, αφηγητής κλπ)

Audience: Κοινό (αυτός που θα διαβάσει το κείμενο είναι ο δάσκαλος, οι συμμαθητές, ένας γονέας, ένας συντάκτης, άνθρωποι στην κοινότητα κλπ.)

Format: Μορφή (επιστολή, άρθρο, έκθεση, ποίημα, διαφήμιση κλπ)

Topic: Θέμα (το αντικείμενο του κειμένου μπορεί να είναι ένας χαρακτήρας ενός μυθιστορήματος, ένας διάσημος επιστήμονας, ένα αντικείμενο, ένας τόπος, μία έννοια κλπ.).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προϊόν ή Πώς θα αξιολογήσω; RAFT (Role Audience Format Topic)

ΡΟΛΟΣ	ΚΟΙΝΟ	ΜΟΡΦΗ	ΘΕΜΑ
Ο μαθητής παίρνει το ρόλο της Γης (Η Γη γράφει αυτό το κείμενο)	Το κοινό είναι ο Ήλιος (Ο Ήλιος διαβάζει το κείμενο που γράφτηκε από τη Γη)	Η μορφή είναι ένα φιλικό γράμμα (Η Γη γράφει ένα φιλικό γράμμα προς τον Ήλιο)	Το θέμα είναι η περιστροφή της Γης γύρω από τον Ήλιο και η κλίση της που επηρεάζουν τη ζωή πάνω σε αυτή όλη τη διάρκεια του έτους.
Νομάδες	Ύαση	Ευχαριστήριο γράμμα	Η αξία του νερού
Χαμένοι μαθητές στην έρημο	Συμμαθητές	Ταξιδιωτικός οδηγός	Συμβουλές επιβίωσης
Εαυτός	Συμμαθητές	Συνταγή	Πώς να κάνεις φίλους
Μάρκο Πόλο	Εγγόνια	Ταξιδιωτικό ημερολόγιο	Το ταξίδι του Μάρκο πόλο στην Κίνα
Λεονάρντο Ντα Βίντσι	Πελάτης	Επαινετικά σχόλια για τον πίνακα της Μόνα Λίζα	Να πείσετε τον πελάτη για να αγοράσει τον πίνακά σας.
Ξεναγός	Τουρίστες	Ταξιδιωτικό φυλλάδιο	Εμπνεύστε τους τουρίστες να έρθουν στην Αίγυπτο.

Η διαφοροποιημένη παιδαγωγική προσέγγιση δεν είναι μια συγκεκριμένη μέθοδος με σαφή δομή και προκαθορισμένους κανόνες, αλλά μια ανοιχτή παιδαγωγική αντίληψη η οποία συναντάται με αυτή της διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης και της ενεργητικής μάθησης.

Η διαφοροποιημένη παιδαγωγική δίνει μια απάντηση στο γιατί και το πώς η ενίσχυση της ατομικής πορείας κάθε μαθητή για την οικοδόμηση της γνώσης είναι απαραίτητη για τη σχολική επιτυχία. Πρόκειται για μια «περιπετειώδη εξερεύνηση των δυνατών διδακτικών εκδοχών», «ένα εργαλείο που επιτρέπει να ισχυροποιηθούν οι γνώσεις και οι δεξιότητες κάθε μαθητή και δίνει τη δυνατότητα στον καθένα να συνειδητοποιήσει την ιδιαιτερότητα της δικής του προσέγγισης και των δικών του στρατηγικών μάθησης».

(Μαρία Σφυρόρα, Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική, Κλειδιά και Αντακλειδιά)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Όσα παρουσιάστηκαν εδώ δεν αποτελούν παρά μια σταγόνα σε όσα μπορούμε να εφαρμόσουμε στην πράξη, μέσα στις σχολικές μας τάξεις, οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να εμπλέξουμε όλους τους διαφορετικούς μαθητές μας στη μαθησιακή διαδικασία.

Απλά, αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να κρατήσουμε τα μάτια και τ' αυτιά μας ανοιχτά.

